

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ชี้ให้เห็นแนวโน้มว่าคนไทยจะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอันหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง ปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยกำลังอยู่ในหามกกลางสภาพสังคมที่เสื่อมโทรมในหลายๆด้าน ดังที่ปรากฏทางสื่อสารมวลชนอยู่เสมอ อาทิ การล่วงละเมิดทางเพศ การก่ออาชญากรรม ปล้น จี การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว หรือการใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เด็กและเยาวชนไทยเป็นจำนวนมากหลงผิดไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข หรือสิ่งไม่ดี โดยเฉพาะการกระทำผิดกฎระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ของสังคม การล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นความประพฤติผิดปกติที่สังคมไม่ยอมรับ ดังนั้นหน่วยงานในสังคมควรช่วยกันป้องกันและปราบปรามปัญหาเหล่านี้ เพื่อไม่ให้เกิดกับเด็กและเยาวชน อันเป็นกำลังสำคัญในการสร้างชาติ

องค์การอนามัยโลกได้กล่าวถึงลักษณะของความประพฤติผิดปกติว่าเป็นลักษณะของความประพฤติต่อต้านสังคม ก้าวร้าว หรือทำร้ายที่เกิดขึ้นซ้ำๆ และคงอยู่ พบได้บ่อยในวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งปัญหานี้มีความแตกต่างของพฤติกรรม ตั้งแต่การหนีโรงเรียน ลักขโมย ก้าวร้าว รุนแรง ทำลายข้าวของ ดินทุหรือ ตีแม่เหล้า ใช้ยาในทางที่ผิด ใช้สารเสพติด หรือมีปัญหาพฤติกรรมทางเพศ เด็กเหล่านี้จะมีลักษณะต่อต้านสังคมไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และหากมีความประพฤติผิดปกติมาก ๆ ก็มักจะอยู่เป็นกลุ่ม หรือแก๊ง และรวมกันเพื่อก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งในการเข้ากลุ่มนั้นมิได้ต้องการความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน แต่มองว่าในกลุ่มนี้มีลักษณะเหมือนคน หรือตนยอมรับได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะพบได้มากในโรงเรียน และหากปล่อยให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมที่ผิดปกติต่อไปโดยไม่แก้ไข ก็จะนำไปสู่ความประพฤติผิดปกติมากยิ่งขึ้น ในรายที่ระดับสติปัญญาดีก็จะมีผลการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เรียนไม่ได้ สอบไม่ผ่าน เรียนไม่จบ มีคดีปัญหาทางกฎหมายบ้านเมือง ได้รับอันตรายจากการบาดเจ็บจากการต่อสู้ การล้วงแค้น อุบัติเหตุ กามโรค ภาวะตั้งครรถ์ในวัยรุ่น การสำส่อนทางเพศ ปัญหาโสเภณี การมีครอบครัวตั้งแต่อายุยังน้อย บางรายจะละทิ้งครอบครัว ดินทุ ดินทุ ยาฆ่าตัวตาย ฆ่าผู้อื่น ในด้านปัญหาทางจิตเวช บางรายก็มีอาการซึมเศร้า (Bipolar Disorder) มีความภูมิใจในตนเองต่ำ ส่วนในด้านการรักษานั้นเนื่องจากปัจจัยของการเกิดโรคมีมากมาย ตลอดจนความละเอียดอ่อน ซับซ้อนของปัญหา ทำให้การบำบัดรักษาเพียงรูปแบบใด

รูปแบบหนึ่งไม่ได้ผล การรักษาโรคนี้จึงเป็นลักษณะการผสมผสานทั้งการใช้ยา ครอบคั่ว ป่าบัต จิตป่าบัต ตลอดจนการรองรับจากชุมชน ดังนั้นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานี้จึงเป็น ทางออกของการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (วรลักษณ์หา วีราโมก และนางพางา ลีมสุวรรณ. 2536 : 769 – 785)

จากการสำรวจพฤติกรรมของเด็ก นักเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองเชียงใหม่ และอำเภอใกล้เคียงพบว่า เด็กนักเรียน ชั้น ม. 1 – 3 มีความประพฤติดปกติและปัญหาไม่ รุนแรง ร้อยละ 87.96 และมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ ร้อยละ 12.04 ซึ่งในจำนวนเด็กเหล่านี้มี อัตราการใช้สารเสพติดร้อยละ 1.1 (ประไพศรี ซ่อนกลิ่น และคนอื่นๆ. 2531 : 64) และจาก สถิติการจับกุมยาเสพติดของประเทศไทยตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2534, 2535 และ 2536 พบว่า มีคดีเกิดขึ้นทั้งสิ้น 79,335 87,274 และ 105,923 คดี ตามลำดับ โดยมีจำนวนผู้กระทำผิด ทั้งสิ้น 84,386 92,767 และ 113,530 ราย ในจำนวนนี้แยกเป็นคดีที่เกี่ยวกับกัญชา 43,587 44,286 และ 49,236 คดี คดีเกี่ยวกับยาบ้า 3,992 5,936 8,621 คดี และคดีเกี่ยวกับ สารระเหย 8,312 10,675 และ 19,819 คดี ปี 2537 - 2538 พบว่ามีคดีเกิดขึ้นทั้งสิ้น 119,915 และ 140,164 คดี โดยมีจำนวนผู้กระทำผิดทั้งสิ้น 129,291 และ 149,956 ราย ในจำนวนนี้แยกเป็นคดีที่เกี่ยวกับกัญชา 48,681 และ 50,106 คดี คดีเกี่ยวกับยาบ้า 12,808 และ 19,382 คดี คดีเกี่ยวกับสารระเหย 21,276 และ 27,321 คดีตามลำดับ โดยพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคดีกัญชามากที่สุด รองลงมาเป็นคดีสารระเหยและยาบ้ามี แนวโน้มว่าการแพร่ระบาดจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาจากสถิติการบำบัดรักษา จะพบว่า มีการแพร่ระบาดมากในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด. 2537 : 53-54)

จะเห็นได้ว่าปัญหาด้านยาเสพติดนั้นกำลังทวีความรุนแรงมากขึ้น และการใช้ ยาเสพติดของเยาวชนนั้นอาจมีความแตกต่างกัน จากการตรวจปัสสาวะนักเรียนและนักศึกษา ใน 69 จังหวัด หรือร้อยละ 79.7 พบว่ามีอัตราเสพยาบ้าร้อยละ 10.18 (อธิบดีกรม การแพทย์. 2539 : 1) และจากการประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางเอาชนะ ยาเสพติดที่จังหวัดเชียงราย ทำให้ทราบว่าสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยตกอยู่ในภาวะ ยิ่งยิ่งโต มีผู้ติดยาเสพติดทั้งประเทศหลายล้านคน ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนนักศึกษาถึง 600,000 คน (ปกรณ์ พึ่งเนตร. 2544 : 4) สำนักวิจัยเอแบคโพลส์ได้เก็บข้อมูลในช่วงเดือน กรกฎาคมถึงสิงหาคม 2542 จากนักเรียน นักศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 36,277 คน จากสถานศึกษาจำนวน 1,071 แห่ง ในพื้นที่ 3 จังหวัดเป้าหมาย พบว่า จำนวนผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุดคือ ร้อยละ 34.20

ในจังหวัดบุรีรัมย์จากการปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่ง หนึ่ง พบว่ามีกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีความประพฤติดปกติ เช่น การแต่งกายไม่สุภาพ หนีเรียน

สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า ลักขโมย และมีการใช้สารเสพติดชนิดต่างๆ โดยเฉพาะกัญชา สารระเหย และยาบ้า ซึ่งยังไม่มีกรารายงานจำนวนที่แท้จริง (วุฒิปภาพ ภาพยนตร์, 2540 : 2)

ผลการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำเดือนมีนาคม 2545 จากจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 16,137 คน พบว่า นักเรียนใช้สารเสพติดและเกี่ยวข้องกับสารเสพติดจำนวน 1,187 คน คิดเป็นร้อยละ 7.36

ด้วยความตระหนักในปัญหาการเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนและการแพร่ระบาดของสารเสพติด ซึ่งมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของชาติในอนาคต และเห็นความสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันทางด้านสารเสพติด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาตัวแปรด้านความประพฤติผิดปกติ ด้านความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์โดยศึกษาจากตัวแปร ความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติด ที่เป็นการแสดงถึงความรู้ ในเรื่องประโยชน์และโทษ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสารเสพติดและการมุ่งที่จะเสพหรือต่อต้านการเสพยาเสพติด

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การศึกษาเรื่องความประพฤติผิดปกติ ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดในประเทศไทยยังมีผู้รายงานไว้น้อย ประกอบกับยังไม่เคยมีการศึกษาเรื่องดังกล่าวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาคนหนึ่งในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสถานการณ์ความประพฤติผิดปกติ ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการร่วมกันวางแผนป้องกันปัญหาความประพฤติผิดปกติ และการเสพยาเสพติดของเด็กนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความประพฤติผิดปกติ ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความประพฤติผิดปกติ กับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความประพฤตินิสิตนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด
2. ความประพฤตินิสิตนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติด

ความสำคัญของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับความประพฤตินิสิตนักศึกษา ความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติด ความสัมพันธ์ระหว่างความประพฤตินิสิตนักศึกษากับความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติด
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลของการวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนงานการป้องกันความประพฤตินิสิตและการติตสารเสพติดของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความประพฤตินิสิตนักศึกษา ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ใน 23 อำเภอ จำนวน 25,423 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ใน 23 อำเภอ จำนวน 379 คน โดยแยกเป็นอำเภอขนาดใหญ่ 127 คน อำเภอขนาดกลาง 126 คน อำเภอขนาดเล็ก 126 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage – Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ความประพฤตินิสิตนักศึกษา
2. ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความประพฤตินิสิต หมายถึง การมีพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

ความประพฤติดีปกติ หมายถึง การมีพฤติกรรมตั้งแต่ 3 พฤติกรรมขึ้นไปในจำนวน 10 พฤติกรรม ในแต่ละพฤติกรรมจะต้องมีความดีตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไป ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ระบุพฤติกรรมเหล่านั้น โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมของนักเรียน

ความประพฤติดีปกติ หมายถึง การมีพฤติกรรมน้อยกว่า 3 พฤติกรรม ในจำนวน 10 พฤติกรรม ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ระบุพฤติกรรมเหล่านั้น โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมของนักเรียน

ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด หมายถึง ความรู้ในเรื่องฤทธิ์ และอันตรายของสารเสพติด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติด หมายถึง การแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสารเสพติดในเรื่องฤทธิ์และอันตรายของกับสารเสพติด

สารเสพติด หมายถึง กัญชา สารระเหย และยาบ้า